

Miljonid on laual: kuidas kasutab Eesti Euroopa suurima teadusrahastuse „Euroopa horisont“ võimalusi?

KRISTEL OITMAA
Eesti Teadusagentuuri
Brüsseli esindaja

Eesti on „Euroopa horisondi“ teadusrahastuses edukas – koju on toodud üle 286 miljoni euro. Tulevikus on määrav tugevdada koordineerimisvõimekust ja siduda teadus tihedamalt majandusega. Siinne artikkel annab ülevaate maailma suurimast teaduse ja innovatsiooni rahastusprogrammist, Euroopa Liidu seitsmeaastasest raamprogrammist „Euroopa horisont“, mille kogueelarve on 95,5 miljardit eurot. Samuti on juttu Eesti taotlejate tulemustest ja edulugudest. Välja tulevad ka olulisemad kitsaskohad ja autor pakub suuniseid edasiseks tegevuseks.

Euroopa Komisjoni president Ursula von der Leyen on märkinud, kuidas „teadus on üks meie kõige väärtuslikumaid ülemaailmseid kaupu“ ning rõhutanud vajadust asetada teadusuuringud, innovatsioon ja tehnoloogia majanduse keskmesse (von der Leyen, 2025).

„Euroopa horisont“ koondab hulga erinevaid Euroopa Komisjoni rahastusmeetmeid, mis on kohandatud teaduse ja innovatsiooni kui sisemiselt väga mitmekesiste valdkondade vajadustele ning mida rakendatakse peamiselt avatud taotlusvoorude – projektikonkursside – kaudu (joonis 1). Olenevalt taotlusvoorst saavad taotlusvoorudes ja projektikonkurssidel osaleda teadusasutuste teadlased, teadusasutused, ettevõtted, riigiasutused, KOVid, kodanikuühendused ja erialaliidud. Praegune raamprogramm, järjekorras üheksas, on aastateks 2021–2027.

Programmis saavad osaleda kõik Euroopa Liidu 27 liikmesriiki ja programiga assotsieerunud riigid (hetkeseisuga

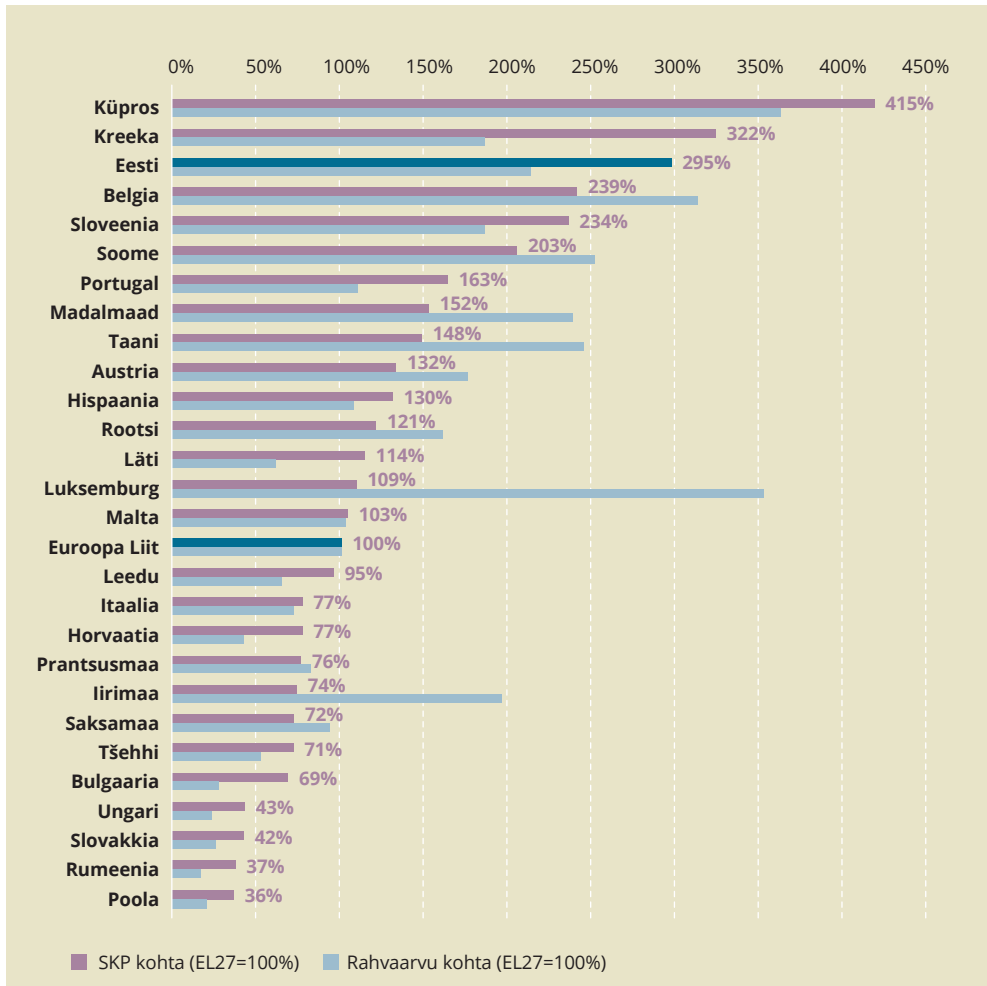

JOONIS 1. „Euroopa horisondi“ struktuur.

Alates programmi algusest on Eesti asutused saanud kokku 286 miljonit eurot ja sõlmitud on 598 rahastamislepingut. Rahastust on saanud 219 Eesti asutust ja 34% toetusest on läinud ettevõtetele.

20 riiki). Samuti saavad programmis eritingimustel osaleda kolmandad riigid oma kulul või saada erakorralist rahastust juhul, kui nende osalus on projekti elluviimiseks hädavajalik või kui tööprogramm seda konkreetselt sätestab.

Raamprogrammi rahastatakse Euroopa Liidu ühise eelarve vahenditest, millele liikmesriigid panustavad peamiselt oma SKP alusel. Praeguse ELi mitmeaastase finantsraamistiku (MFF) põhjal moodustab „Euroopa horisont“ ELi põhieelarvest ligikaudu 8%. Eesti aastane panus raamprogrammi on ligikaudu 30 miljonit eurot aastas ja seega võib öelda, et iga euro, mille riik raamprogrammi sisse maksab, tuleb tagasi peaaegu kolmekordselt.

JOONIS 2. ELi netotoetus SKP kohta.

Oluline on rõhutada, et tegu on ligikaudse proportsiooniga, mis ei hõlma mitterahalisi mõjusid, näiteks teadmuse kumulatiivset kasu, võrgustike tekkimist ja ligipääsu tiptasemel infrastruktuurile, mida võib pidada olulisteks pikaajalisteks investeeringuteks tulevikku.

„Euroopa horisont“ on Eesti teadus- ja innovatsioonipoliitika jaoks märkimisväärselt tähtsusega rahastuskanal, mis toetab tiptasemel teadusuuringuid ja tehnoloogilist innovatsiooni, tugevdab rahvusvahelist koostööd ja oskusteavet,

suurendab ettevõtete konkurentsivõimet ning võimaldab ligipääsu tiptasemel infrastruktuurile ja rahvusvahelistele võrgustikele.

Eesti Teadusagentuur (ETAG) koostas ülevaate (Adojaan jt, 2025) Eesti taotlejate osalemisest „Euroopa horisondis“, kui programm oli poolel teel.

Alates programmi algusest on Eesti asutused saanud kokku 286 miljonit eurot ja sõlmitud on 598 rahastamislepingut. Rahastust on saanud 219 Eesti asutust ja 34% toetusest on läinud ettevõtetele. Eesti

taotlejad on 370 avatud voorus edastanud 2974 hindamisele jõudnud taotlust ja kvaliteediläveni on ületanud 64% taotlustest. Positiivse rahastusotsuse määr Eestile on 18,1% (EL27 keskmik 19,1%). Olgu taaskord rõhutatud, et „Euroopa horisondi“ mõju ei piirdu ka Eesti jaoks vaid rahaga: programm tagab juurdepääsu rahvusvahelisele tipptasemel taristule, edendab sünergilist koostööd üle riigipiiride ja soodustab partnerlusi, mis suurendavad nii akadeemilise teadustöö kui ka ettevõtete innovatsioonivõimekust.

Eesti riigi tugi taotlusprotsessis osalejatele on mitmetasandiline: ETAG pakub taotlejatele ja taotlejate nõustajatele regulaarselt koolitusi, korraldab infopäevi ja tasuta konfidentsiaalset nõustamisteenust. Lisaks pakutakse rahalisi toetusi: ettevõtetustetoetused taotlejatele, partnerlustes osalemise toetused, erinevad toetused ERC grandit taotlemisel, MSCA COFUNDi toetus, toetusmeede „Euroopa horisondi“ partnerlusüritustel osalemiseks ja toetus-

Eesti taotlejad on suutnud endale kindlustada teadusraha rohkem kui terve eelmise seitsmeaastase perioodi jooksul kokku.

meede ekspertide kaasamiseks „Euroopa horisondi“ taotluste eelkontrolli. Lisaks nimetatutele on 2025. aastal välja töötatud koordinaatorite arenguprogramm, et tugevdada Eesti koordineerimisvõimekust raamprogrammis.

Euroopa-tasandil tuleb raamprogrammi rolli ja mõju hinnates panna tähele, et kuigi programm on oluline konkurentsipõhise rahastuse allikas, eriti ettevõtetele

ja väiksematele innovaatilistele tegijatele, on uurimused näidanud, et programmi mõju laiemale majanduslikule konkurentsivõimele on keeruline mõõta ning sõltub instrumentidest. Näiteks väiksemad konsortsiumid ja ühe taotlejaga programmid võivad anda tihti püsivamaid majandusmõjusid kui väga suured konsortsiumid.

Eesti on võrreldes eelmise raamprogrammiga (Horisont 2020, edaspidi H2020) olnud mitmeti edukas:

- ▶ Kui eelmisest raamprogrammist, H2020, tuli Eestisse kogusummas 272 miljonit eurot (osakaal rahastuse kogusummast 0,40%), siis „Euroopa horisondis“ on see näitaja praegu 286 miljonit eurot (osakaal rahastuse kogusummast 0,59%). Seega on juba ületatud eelmisest raamprogrammist saadud rahaline toetus, kuigi programm on alles pooltel teel.
- ▶ Lisandunud on 130 uut programmis osalejat, kes eelmises programmis ei osalenud.
- ▶ Ka eelmise raamprogrammi lõpuks (H2020) oli Eesti ELi riikide järjestuses SKP suhtes 3. kohal (joonis 2).
- ▶ Eesti taotlejate seas on praegu kokku 725 asutust, kes on taotlustes osalenud kokku 3922 korda. Projektis osalejate seas on kokku 219 erinevat asutust, keda näeb osalejate nimekirjas 774 korda. Kui Eesti taotlejad on projektidest saanud 286 miljonit eurot ELi netotoetust, siis sellest 154 miljonit eurot on saanud kõrgharidus- ja teadusasutused. Eesti ettevõtetele läinud toetuse osakaal on 34%, mis on rohkem kui ELi keskmine (27%).

EESTIL LÄHEB „EUROOPA HORISONDIS“ VÄGA HÄSTI

Nagu mainitud, siis praegu, mil raamprogrammi eelarvest pool on veel jagamata, on Eesti taotlejad suutnud endale kindlustada teadusraha rohkem kui terve eelmise seitsmeaastase perioodi jooksul kokku.

Kõige edukam taotleja on Tartu Ülikool, kes on „Euroopa horisondi“

rahastuse toel seni sõlminud 141 projekti lepingut, millest pea iga neljanda puhul ollakse juhtpartneri rollis. Tartu Ülikooli grandikeskuse juhata Siret Rutiku ja Tartu Ülikooli teadusprorektor Mari Moora on välja toonud:

„Raamprogrammi eelseisval viimasel kahel aastal peaksime püüdma võimalikult aktiivselt taotlusvoorudes osaleda ja eriti osaluse laiendamise meetmete rahastusvõimalusi maksimaalselt ära kasutada. Senine taotlemise edukus näitab, et selleks meie teadlastel potentsiaali on,“ märkis Rutiku. Moora täiendas, et „Euroopa horisondi“ üks alustavate teadlaste väljaõppe seisukohalt tänuväärsemaid meetmeid, mille võimalusi võiks ka Tartu Ülikoolis rohkem kasutada, on näiteks järel doktorantuuri võimaldavad Marie Skłodowska-Curie meede (MSCA). „See on pakkunud nii mõnelegi teadlasele head võrgustiku loomise võimalust ja loonud lähtekoha suuremate grantide hankimiseks kõrgetasemeliseks teadustööks. Näiteks tuli Manchesteri Ülikoolist Tartusse MSCA toel tagasi TÜ evolutsioonilise taimeökoloogia professor Marina Semtšenko, kes pälvis 2022. aastal ka Euroopa Teadusnõukogu (ERC) alustava teadlase grandit,“ selgitas Moora (Tartu Ülikool, 2025).

ETAGi koostatud ülevaatest nähtub, et „Euroopa horisondis“ osalevate asutuste profiil muutub iga raamprogrammiga järjest mitmekesisemaks: teadusasutuste ja ülikoolide kõrval on edukad olnud ka näiteks haiglad, erialaliidud, kodanikuühendused ja omavalitsused. Enam kui kümne miljoni euro mahus toetusi on saanud veel kolm Eesti asutust: Tallinna Tehnikaülikool (32,1 miljonit eurot), OÜ Fibenol Imavere (16,5 miljonit eurot) ja Tallinna Ülikool (15 miljonit eurot).

Ülikoolide ja teadusasutuste kõrval on „Euroopa horisondist“ rahastuse pälvinud mitmed linnad, nt Tartu ja Tallinn, ja teised omavalitsused, samuti muud avaliku sektori asutused, nt Harno, Politsei- ja Piirivalveamet ning Tervise Arengu Instituut. „Euroopa horisondi“ projekte viivad ellu ka mitmed rakenduskõrgkoolid, nt Sisekaitseakadeemia ja Tallinna Tehnikakõrgkool. Toetust on saanud ka

haiglad, nt Tartu Ülikooli Kliinikum, Põhja-Eesti Regionaalhaigla; erialaliidud, nt Eesti Meretööstuse Liit, Eesti Hambaarstide Liit, ning ühendused, nt MTÜ Kodukant Läänemaa, Korterühistute Liit. Kultuurivaldkonnast on edukates projektides osalenud teiste seas Pimedate Ööde Filmifestival, Eesti Rahva Muuseum ja Eesti Meremuuseum.

RIIKLIKU TEADUSE- JA INNOVATSIOONI TOETUSSÜSTEEMI VAJALIKKUS

Euroopa Komisjoni president Ursula von der Leyen, kes alustas 2024. aasta juulis oma teist ametiaega, on seadnud Euroopa konkurentsivõime taastamise prioriteediks ning rõhutab selgelt innovatsiooni juhitud tootlikkust kui peamist lähenemist. „Konkurentsivõime kompassi“ kohaselt peab Euroopa Liit suurendama T&A-investeeringuid, koordineerima neid suure mõjuga projektide ümber ning korrastama taristut, kapitalituru tingimusi ja regulatiivset raamistikku, et võimaldada kiiret translatsiooni teadusest majanduslikuks väärtuseks (Euroopa Komisjon, 2025).

Oluline nüanss seejuures on, et „rohkem raha“ juures rõhutatakse, et oluline on, kuhu ja kuidas raha suunatakse ning kuidas suurendada teadus- ja arendus (T&A) sisendi muutmist väljunditeks. Rohkem raha teadusesse ei taga iseenesest majanduslikku kasu. Tähtis on, kuhu ja kuidas neid vahendeid suunatakse ning kui hästi suudetakse teadustöö tulemused reaalseks tooteks või teenuseks muuta. Seetõttu on suundumus liikuda sisendimõõdikutelt (T&A % SKPst) väljundipõhisele hindamisele, jälgides, kas investeering toob kaasa turule jõudvaid tehnoloogiad, start-up'e või tootlikkuse kasvu. Praktikas tähendab see raha sihipäraselt ja etapipõhist jagamist (põhiteadus → tõestus → piloot → skaleerimine) ning toetuste sidumist tehnoloogiasirde, inkubatsiooni ja investorite ligimeelitamise vahenditega.

Praegu toimuvad järgmise teaduse ja innovatsiooni rahastusprogrammi

JOONIS 3. Eesti asutuste 15 edukamat „Euroopa horisondi“ projektides saadud ELi netotoetuse järgi. Euroopa mainekaimatest ERC teadusgrantidest on selles raamprogrammis tulnud Eestisse 15 granti, neist 13 Tartu Ülikooli.

ettevalmistavad konsultatsioonid ja ka Eesti on selles osas oma seisukohti koondamas.

Euroopa Komisjon esitles 16. juulil esimesi ettepanekuid Euroopa Konkurentsivõime Fondi kohta ja olemasoleva info kohaselt saab uus raamprogramm olema selle üks osa. Mida see täpsemalt tähendab, ei ole veel teada, aga liikmesriigid valmistavad ette oma seisukohti.

ETAG on samuti omapoolse tagasiside selles osas andnud:

1. Toetatakse ettepanekut tõsta raamprogrammi eelarvet.
2. Toetatakse suuremat paindlikkust eelarve kavandamisel.
3. Toetatakse senise struktuuri jätkamist, protseduuride lihtsustamist ning tasakaalu teaduse ja innovatsiooni vahel. Tunnustatakse Euroopa Komisjoni

jõupingutusi rahastusele juurdepääsu lihtsustamisel, halduskoormuse vähendamisel ning samas raamprogrammi põhistruktuuri ja väärtuste säilitamisel.

4. Toetatakse kolmanda samba struktuuri ja selle lihtsustamist. Kolmanda samba eesmärk on toetada innovatsiooni Euroopas, keskendudes uute toodete, teenuste ja ärimudelite arendamise edendamisele. Kolmanda samba üks osa on Euroopa Innovatsiooniinõukogu (EIC) ja teine Euroopa Innovatsiooni Ökosüsteemid (EIE).
5. Toetatakse tippteaduse toetamisele suunatud eelarve suurenemist järgmises raamprogrammis, ei toetata ERC presidendi mandaadi lühendamist.
6. Toetatakse ettepanekut lubada kahetist kasutust (ingl *dual-use*).

7. Toetatakse eesmärki vähendada partnerluste arvu ning erinevate partnerluste tüüpe.
8. Toetatakse seda, et osaluse laiendamise meetmete kavandamisel võetakse arvesse riikide edusamme, kuid ei olda nõus olukorraga, kus üleminekuriikide (ingl *transition countries*) hulka arvamine mõjub karistuse, mitte tunnustusena.
9. Sünergiaid. Positiivne on, et raamprogrammis osalemise toetuseks saab kasutada tõukevahendeid, ning seda praktikat tuleks soodustada ja kasutusvõimalusi laiendada, näiteks *transfer-of-funds* meetme abil. Vältida tuleks topelt-aruandluse kohustust ning erinevate (raamprogrammi ja tõukevahendite programmide) reeglite ja tingimuste rakendamist olenevalt rahastusallikast. Toetatakse raamprogrammi sünergiat teiste programmidega, eriti haridusvaldkonnas (Erasmus+), et soodustada hea ettevalmistusega noorte teadlaste pidevat arengut. Teadusuuringuid, innovatsiooni ja haridust tuleb pidada omavahel seotud valdkondadeks.
10. Seosed Euroopa Teadusruumi poliitikatega. Kümnes raamprogramm peab arvestama Euroopa Teadusruumi (ERA) poliitikadokumentides sõnastatud ja vastupidi, raamprogramm peab tuginema ERA põhiväärtustele ja pikaajalistele struktuurilistele eesmärkidele ning ERA poliitikatele, nagu avatud teadus, teadustaristu, teadmiste väärtustamine ning atraktiivse ja jätkusuutliku teadlaskarjääri edendamine.

Riiklik teaduse- ja innovatsiooni toetussüsteem on strateegiline raamistik, mille kaudu riik suunab teadus- ja innovatsioonisüsteemi konkurentsivõimet ja arenguid. Sellise strateegia usaldusväärseks kujundamiseks ja rakendamiseks on vaja suures plaanis kolme omavahel tihedalt seotud elementi:

1. Poliitiline tugi teaduse- ja innovatsiooni prioriteetsusele.
2. Mitmetasandiline rahaliste vahendite instrumentide portfelli.
3. Laiapõhjaline nõustamissüsteem.

MIS ON EESTI TAOTLEJATE SUURIMAD VÄLJAKUTSED JA TAKISTUSED TOETUSE TAOTLEMISEL?

1. Programmi keerukus, administratiivne ja halduskoormus

Levinud on arvamus – eriti uutel taotlejatel –, et see kõik on liiga keeruline ja lõpptulemus on loterii. Alustuseks on oluline rõhutada, et „Euroopa horisont“ on suunatud Euroopa-tasandi ühiste probleemide ja väljakutsete lahendamisele. Programm on olemuselt mitmetahuline ja keerukas ning selle toimumispõhimõtetest täielikult aru saamiseks on vaja strateegiliselt valmistuda, süveneda, hindamiskriteeriumid selgeks teha ning taotluste ettevalmistamisel adekvaatselt aega ja ressursi planeerida. Samas ei tohiks keerukus heidutada, kuna tuhanded taotlejad üle Euroopa saavad programmist igal aastal toetust, mis kinnitab, et osalemine on reaalne ja saavutatav eesmärk. Oluline on läheneda sihikindlalt ja põhjalikult ettevalmistudes, kasutada ära kõik sobivad tugimehhanismid ja rahvusvahelised võrgustikud, et ideed konkurentsivõimelisteks taotlusteks vormida ning rahastuse saamise tõenäosust maksimeerida. Kindlasti on pingutus seda väärt, sest positiivne rahastusotsus ehk rahaline tugi kasvatab peale suuremahulise rahastusi ka institutsioonide teadus- ja innovatsioonisüsteemide, meelitab kokku rahvusvahelise talendi, avab ligipääsu tipptasemel infrastruktuurile ja partnerlustele ning toimib katalüsaatorina teadustulemuste majanduslikuks ja sotsiaalseks rakendamiseks.

ETAG korraldab nimetatud kitsaskoha leevendamiseks regulaarseid infopäevi ja ETAGi raamprogrammi konsultandid pakuvad individuaalseid tasuta nõustamisi. Lisaks on välja töötatud riiklikud

ettevalmistustoetused. Tartu Ülikool on loonud keskse toe ehk grandikeskuse.

2. Piiratud kogemus koordineerijana

Eesti asutustel on suhteliselt piiratud praktiline kogemus suurte rahvusvaheliste konsortsiumide koordineerimisel ja projektijuhtimisel. See puudutab nii projektide strateegilist ülesehitust (tööpakettide ülesehitus, riskijuhtimine, finants- ja intellektuaalomandi kokkulepped jmt) kui ka operatiivset juhtimist (osapoolte vaheline koordineeritud kommunikatsioon, aruandlusvood, konfliktide lahendamine jmt). Nii suuremahulise projekti koordineerimine nõuab nii projektijuhtimise kogemust ja oskusi kui ka laiapõhjalist rahvusvahelist võrgustikku.

Tagajärg võib olla sage partneri (mitte koordinaatori) rolli jäämine, väiksem rahaline tulu ja vähenenud võimalus suunata projekti teaduslikku või strateegilist suunda.

Selle kogemuse puudumine suurendab tõenäosust, et Eesti osalejad jäetakse suuremates konkurssides pigem partneriteks kui projektide koordinaatoriteks. See omakorda vähendab nende strateegilist mõju projekti kujundamisel, piirab võimalust suunata tööprogrammide prioriteete ning toob kaasa suhteliselt väiksema rahalise tulususe (koordinaatoritel on tavaliselt suurem osa projektijuhtimise ja

üldkululõivu rahastusest ning nähtavam mõju projekti ressursside ja tulemuste suunamisel). Samuti on seeläbi väiksem ka nähtavus ja pikaajalise maine kujunemise võimalus liidrina.

ETAGi eestvedamisel on selle probleemi lahendamiseks loodud koordinaatorite arenguprogramm. Tegu on riiklikult rahastatud programmiga, mille eesmärk on toetada Eesti asutuste edukat osalemist ja juhtrolli võtmist „Euroopa horisondi“ taotlusvoorudes, keskendudes taotlejate oskuste ja oluliste pädevuste arendamisele ning nende administratiivvõimekuse suurendamisele projektide ettevalmistamise ja läbiviimise juhtimisel.

3. Kaasfinantseerimise nõuded

Mõnes tööprogrammis eeldatakse riikliku kaasrahastuse või muude kaasfinantseerimisvormide olemasolu. Seetõttu on projekti ettevalmistuse faasis hädavajalik koostada terviklik rahastusskeem ja viia läbi alternatiivsete rahastusmehhanismide analüüs. See hõlmab nii traditsioonilisi allikaid (pangalaen, erasektori investeringud) kui ka strateegilisi sünergiaid teiste rahastusprogrammide ja riiklike toetusmehhanismidega. Taotluse veenvus tugineb lisaks tehnilisele kvaliteedile ka realistlikule finantseerimisplaanile, mis kinnitab projekti jätkusuutlikkust pärast ELi toetuse lõppemist.

4. Võrgustike ja partnerite leidmise raskused

Potentsiaalsed Eesti taotlejad ei pruugi jõuda sobivate rahvusvaheliste konsortsiumideni ega leida strateegilisi partnereid õigel ajal. Põhjuseid selleks on mitu: piiratud nähtavus ja tuntus rahvusvahelisel areenil, vähene kogemus rahvusvahelises koostöös, ressursside nappus partneriotsinguks ning keele- ja kultuurilised barjäärid. Tagajärg võib olla sage partneri (mitte koordinaatori) rolli jäämine, madalam rahaline tulu ja vähenenud võimalus suunata projekti teaduslikku või strateegilist suunda. See omakorda vähendab

Eesti asutuste mõjukust ja pikaajalist võimekust rahvusvahelises teadus- ja innovatsioonikoostöös.

ETAG leevendab partnerite leidmise barjääre struktureeritud, mitmetasandilise meetmepaketi kaudu, mis hõlmab nõustamist, koolitusi, rahalisi ettevalmistustoe-tusi ning partnerlusürituste korraldamist nii Eestis kui ka Brüsselis.

Toodud loetelus on keskendutud taotlejate vaatenurgast kõige sagedasema-tele ja olulisematele kitsaskohtadele ning see ei ole kindlasti ammendav. Esitatud kitsaskohad tuginevad praktilistele tähelepanekutele ja aruannetele ning kajastavad neid väljakutseid, mis korduvad nii ettevalmistusprotsessis, taotluste hindamisel kui ka projektide elluviimisel ning millest ülesaamine avaldaks suhtelisel kiire ja märgatava positiivse mõju. Samuti tuleb arvestada, et probleemide olemus ja tähendus varieeruvad sõltuvalt taotleja organisatsiooni suuruselt ja teemavaldkonnast.

PÕHISÕNUMID

Eesti head tulemused kinnitavad teaduse ja innovatsiooni rolli rahvusvahelises konkurentsivõimes. Seega on meie teadusasutused rahvusvaheliselt väga konkurentsivõimelised ja võimekad riikide võrdluses ning toovad Eestisse olulisel määral rahvusvahelist teadmist, tipptehno-loogiaid ja ka lisaraha.

Olulised väljakutsed on seotud programmi keerukuse, halduskoormuse, väheste koordineerimiskogemuse, kaasfi-nantseerimise nõuete ning rahvusvaheliste partnerite leidmise raskustega. ETAG pakub taotlejatele mitmekülgset tuge läbi nõustamise, ettevalmistustoetuste ja koordinaatorite arenguprogrammi.

Rahvusvaheline praktika ja edukate riikide kogemus näitab, et läbi strateegilise toe, koordineeritud poliitikate ja elluviimise on võimalik teaduse mõju majandusele ja ühiskonnale veelgi suurendada.

Eesti teadusel ja innovatsioonil on potentsiaal olla enam kui edukas osaleja Euroopa rahastusprogrammides – meil on võimalus kujundada strateegilisi suundi ja mõjutada Euroopa teadus- ja innovatsiooniruumi arengut. Selle saavutamiseks tuleb tugevdada koordineerimisvõimekust, siduda teadus ja majandus veelgi tihedamalt ning kasvatada rahvusvahelist nähtavust. Sama oluline on mõista, et teadus ja innovatsioon on ka riikliku ja Euroopa julgeoleku nurgakivid – tehnoloogiline sõltumatus, andmete turvalisus ja kriitiliste taristute vastupidavus algavad teadmistest. Selle saavutamiseks tuleb tugevdada koordineerimisvõimekust, siduda teadus ja majandus veelgi tihedamalt ning kasvatada rahvusvahelist nähtavust.

Eesti edaspidise edukuse jätkumine „Euroopa horisondis“ ja ka järgmises raamprogrammis eeldab koostööd ja ühist pingutust poliitikakujundajatele, rakendus-asutustele, teadus- ja arendusasutustele ning ettevõtetele, et kindlustada konkurentsivõimeline ja teaduspõhine ning turvaline tulevik nii Eestile kui Euroopale.

Meie teadusasutused on rahvusvaheliselt väga konkurentsivõimelised ja võimekad riikide võrdluses ja toovad Eestisse olulisel määral rahvusvahelist teadmist, tipptehnoologiaid ja ka lisarahastust.

Rahvusvahelises koostöös tehtava teadustöö mõju on sageli laiem, mastaap suurem ja võimalused mitmekesisemad ning seetõttu on riigil oluline toetada rahvusvahelistumist igal teadlaskarjääri astmel.

KASUTATUD ALLIKAD

ADOJAAN, M., ASUKÜLA-TÖKKE, H., KELLO, K., KRAAV, K. & SUUROJA, M. (2025). Ülevaade Eesti osalusest Euroopa Liidu raamprogrammis „Euroopa horisont“. Tartu Ülikooli Raamatukogu. – <https://doi.org/10.58009/TEAD016>

EUROOPA KOMISJON (2025). Konkurentsivõime kompass. – https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/competitiveness-compass_et

TARTU ÜLIKOOL (15.09.2025). Tartu Ülikool on Eesti edukaim „Euroopa horisondi“ teadusraha taotleja. Tartu Ülikool. – <https://ut.ee/et/uudis/tartu-ulikool-eesti-edukaim-euroopa-horisondi-teadusraha-taotleja>

VON DER LEYEN, U. (25.05.2025). Closing speech by the President at the Choose Europe for Science' event at La Sorbonne. Euroopa Komisjon. – https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/speech_25_1130